

Dosarul nr. 2r-492/23
2 2-22188979-01-2r-13112023

prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Centru (Jud: C. Valah)
instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (Jud: A. Pahopol, R. Pulbere, A. Malii)

D E C I Z I E

27 martie 2024

mun. Chișinău

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE

Completul de judecată, în componența:
Președinte, judecător
Judecători

Stela Procopciuc
Oxana Parfeni
Mariana Ursachi

examinând recursul declarat de către Banca Comercială „Victoriabank” Societate pe Acțiuni,

în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Banca Comercială „Victoriabank” Societate pe Acțiuni împotriva lui Vasilica Dan cu privire la încasarea datoriei, precum și compensarea cheltuielilor de judecată,

împotriva încheierii din 27 iunie 2023 a Curții de Apel Chișinău, prin care s-a respins cererea depusă de Banca Comercială „Victoriabank” Societate pe Acțiuni cu privire la repunerea în termenul legal de declarare a apelului și s-a restituit apelantei cererea de apel declarată împotriva hotărârii din 05 mai 2023 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru,

c o n s t a t ă :

La 22 decembrie 2022, BC „Victoriabank” SA a depus o cerere de chemare în judecată împotriva lui Vasilica Dan cu privire la încasarea datoriei și a plăților aferente ce rezultă din contractele de credit nr. CER 00044167 și nr. 00044170 din 01 octombrie 2021 în mărime totală de 28 677,93 de lei, precum și compensarea cheltuielilor de judecată în mărime de 860,33 de lei.

Prin hotărârea din 05 mai 2023 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, s-a respins ca neîntemeiată cererea de chemare în judecată înaintată de BC „Victoriabank” SA.

Nefiind de acord cu soluția primei instanțe, prin intermediul Secției evidență și documentare procesuală a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, la 07 iunie 2023, BC „Victoriabank” SA, a declarat apel împotriva hotărârii din 05 mai 2023 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, solicitând admiterea cererii de apel, casarea integrală a hotărârii, cu pronunțarea unei noi decizii sub formă de hotărâre, prin care acțiunea să fie admisă integral.

Ulterior, la 21 iunie 2023, prin intermediul poștei electronice (f.d.45/46), BC „Victoriabank” SA, în temeiul art.116 din Codul de procedură civilă, a depus cerere de repunere în termen a apelului declarat apel împotriva hotărârii din 05 mai 2023 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru.

Prin încheierea din 27 iunie 2023 a Curții de Apel Chișinău, s-a respins cererea depusă de BC „Victoriabank” SA cu privire la repunerea în termenul legal de declarare a apelului. S-a restituit apelantei BC „Victoriabank” SA cererea de apel declarată împotriva hotărârii din 05 mai 2023 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, deoarece calea de atac a fost exercitată tardiv iar instanța a refuzat repunerea apelului în termen.

La 18 octombrie 2023, prin intermediul Direcției de evidență și documentare procesuală a Curții de Apel Chișinău, BC „Victoriabank” SA a declarat recurs împotriva încheierii din 27 iunie 2023 a Curții de Apel Chișinău, solicitând admiterea recursului, casarea încheierii contestate, cu remiterea cauzei spre rejudecare în instanța de apel, la etapa examinării cererii de apel.

În motivarea recursului a indicat că, instanța de apel neîntemeiat a respins cererea depusă de către BC „Victoriabank” SA, cu privire la repunerea în termenul de declarare a apelului.

Or, în conformitate cu art. 362 alin. (1) și (3) din Codul de procedură civilă, termenul de declarare a apelului este de 30 de zile de la data pronunțării dispozitivului hotărârii, dacă legea nu prevede altfel. Repunerea în termen de apel se face de către instanța de apel în cazurile și în ordinea prevăzute de art. 116.

Iar, în conformitate cu art. 116 din Codul de procedură civilă, persoanele care, din motive întemeiate, au omis termenul de îndeplinire a unui act de procedură pot fi repuse în termen de către instanță. Cererea de repunere în termen se depune la instanța judecătorească care efectuează actul de procedură și se examinează în ședință de judecată. Participanților la proces li se comunică locul, data și ora ședinței. Neprezentarea lor însă nu împiedică soluționarea repunerii în termen.

Drept urmare, în acest sens, BC „Victoriabank” SA a reiterat că, termenul de declarare a apelului poate fi restabilit dacă persoanele îndreptățite prezintă probe veridice, ce ar confirma imposibilitatea declarării apelului în termen, cerințele date fiind întrunite de către BC „Victoriabank” SA. Iar, în acest sens, a dorit să atragă atenția instanței de recurs faptul că, litigiu a fost judecat unipersonal, în procedura scrisă a cererilor cu valoare redusă, în conformitate cu art. 276³ -276⁴ din Codul de procedură civilă, în baza materialelor existente.

A mai notat că, prima instanța a expediat în adresa BC „Victoriabank” SA, copia încheierii din 28 decembrie 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, prin care a fost acceptată cererea de chemare în judecată, conform procedurii de examinare a cererilor cu valoare redusă. Prin încheiere menționată, participanții la proces au fost informați despre faptul că sunt în drept să depună referință în termen de 30 de zile de la recepționare și să prezinte probe de la recepționarea încheierii.

Prin urmare, a menționat că, nu poate fi reținută concluzia instanței de apel precum că, recurentul a cunoscut data la care instanța de fond a adoptat hotărârea contestată cu apel, având obligația de a se interesa de soarta dosarului or, prin încheierea din 28 decembrie 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, BC „Victoriabank” SA a fost înștiințată despre acceptarea spre examinare în procedură contencioasă scrisă a cererii de chemare în judecată depusă de BC „Victoriabank” SA împotriva lui Vasilca Dan privind încasarea datoriei, dar nu și despre data examinării cauzei și când urma a fi pronunțat dispozitivului hotărârii, or, dispozitivul hotărârii, fiind recepționat la data de 05 iunie 2023.

Astfel, recurenta a conchis că, instanța de apel pripit a ajuns la concluzia că lipsesc temeiuri de admitere a cererii de repunere în termenul de declarare a apelului. Or, faptul relatat generează casarea încheierii contestate deoarece se consideră că, menținerea acesteia în condițiile enunțate, ar constitui o încălcare a dreptului recurentului de a ataca actele judiciare, cât și să-și exercite toate celelalte drepturi procedurale acordate de legislația procedurală civilă, garantate și de Convenția pentru Apărarea Drepturilor Omului, iar în consecință să fie îngăduit accesul la justiție a recurentului BC „Victoriabank” SA.

În conformitate cu art. 425 din Codul de procedură civilă, termenul de declarare a recursului împotriva încheierii este de 15 zile de la comunicarea încheierii.

Cu referire la termenul de depunere a recursului, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție constată că, instanța de apel a pronunțat încheierea contestată la 27 iunie 2023, iar potrivit scrisorii Curții de Apel Chișinău cu nr. de ieșire 7644, anexată la materialele dosarului, rezultă că copia încheierii recurate a fost expediată în adresa BC „Victoriabank” SA, la 19 septembrie 2023 (f.d.63), însă, date care ar confirma recepționarea acesteia la materialele cauzei lipsesc.

Prin urmare, recursul declarat de către BC „Victoriabank” SA, la 18 octombrie 2023, este în termen.

La 13 noiembrie 2023, Curtea Supremă de Justiție, prin intermediul poștei terestre, a expediat în adresa intimatului copia recursului, pentru cunoștință (f.d. 82).

Până la examinarea recursului, intimatul Vasilica Dan nu și-a valorificat drepturile sale procedurale și nu a depus referință la recursul declarat de către BC „Victoriabank” SA.

În conformitate cu art. 426 alin. (3) din Codul de procedură civilă, recursul împotriva încheierii se examinează în termen de 2 luni într-un complet din 3 judecători, pe baza copieii certificate sau electronice a dosarului, pe baza recursului și a referinței la recurs, fără examinarea admisibilității și fără participarea părților.

Studiind materialele dosarului în raport cu temeiurile recursului, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție consideră recursul întemeiat și care urmează a fi admis cu casarea integrală a încheierii instanței de apel și restituirea cauzei spre rejudecare la etapa depunerii cererii de apel din următoarele considerente.

În conformitate cu prevederile art. 427 lit. b) din Codul de procedură civilă, instanța de recurs, după ce examinează recursul împotriva încheierii, este în drept să admită recursul și să caseze integral sau parțial încheierea, restituind spre rejudecare problema soluționată prin încheierea casată.

Conform art. 428 alin. (1) din Codul de procedură civilă, decizia instanței de recurs emisă după examinarea recursului împotriva încheierii rămâne irevocabilă din momentul emiterii. Decizia se plasează pe pagina web a instanței la data emiterii.

În conformitate cu art. 110 din Codul de procedură civilă, termen de procedură este intervalul, stabilit de lege sau de judecată (judecător), în interiorul căruia instanța (judecătorul), participanții la proces și alte persoane legate de activitatea instanței trebuie să îndeplinească anumite acte de procedură ori să încheie un ansamblu de acte.

Art. 113 din Codul de procedură civilă prevede că dreptul de a efectua actul de procedură încetează odată cu expirarea termenului prevăzut de lege ori stabilit de instanța de judecată. Nerespectarea termenului atrage după sine decăderea din dreptul de a efectua actul de procedură, dacă legea nu prevede altfel.

Completul de judecată învederează că, art. 362 alin. (1), (3) din Codul de procedură civilă, statuează că, termenul de declarare a apelului este de 30 de zile de la data pronunțării dispozitivului hotărârii, dacă legea nu prevede altfel. Repunerea în termen de apel se face de către instanța de apel în cazurile și în ordinea prevăzute de art. 116.

În conformitate cu art. 116 alin. (1), (3), (4) din Codul de procedură civilă, persoanele care, din motive întemeiate, au omis termenul de îndeplinire a unui act de procedură pot fi repuse în termen de către instanță. La cererea de repunere în termen se anexează probele ce dovedesc imposibilitatea îndeplinirii actului.

Totodată, trebuie efectuat actul de procedură care nu a fost îndeplinit în termen (să fie depusă cererea, să fie prezentate documentele respective etc.). Repunerea în termen nu poate fi dispusă decât în cazul în care partea și-a exercitat dreptul la acțiune înainte de împlinirea termenului de 30 de zile, calculat din ziua în care a cunoscut sau trebuia să cunoască încetarea motivelor care justifică depășirea termenului de procedură.

În conformitate cu art. 369 alin. (1) lit. b) din Codul de procedură civilă, instanța de apel restituie, printr-o încheiere, cererea dacă apelul a fost depus în afara termenului legal, iar apelantul nu solicită repunerea în termen sau instanța de apel a refuzat să efectueze repunerea în termen.

Din suportul probator prezentat la materialele dosarului rezultă că instanța de fond a examinat cauza civilă după procedura cererilor cu valoare redusă, reglementată potrivit capitolului XXII din Codul de procedură civilă.

În conformitate cu prevederile art. 276³ din Codul de procedură civilă, procedura cu privire la cererile cu valoare redusă este scrisă, fără citarea participanților la proces. Judecătorul decide dacă este necesară citarea participanților la proces sau dacă admite solicitarea uneia dintre părți de a examina cererea în ședință publică.

În această cauză civilă, judecătorul nu a considerat necesară citarea participanților.

În termen de 30 de zile de la comunicarea cererii de chemare în judecată și a înscrisurilor anexate, inclusiv în cazul comunicării prin intermediul Programului integrat de gestionare a dosarelor, pârâtul prezintă instanței judecătorești și reclamantului o referință, precum și copii de pe înscrisurile necesare.

Articolul 276⁴ alin. (3) din Codul de procedură civilă, indică că, hotărârea judecătorească adoptată se publică pe pagina web a instanței judecătorești și se comunică participanților la proces, inclusiv prin intermediul Programului integrat de gestionare a dosarelor.

Dispozitivul hotărârii instanței de fond a fost pronunțat la 05 mai 2023, fiind publicat pe portalul instanțelor judecătorești la 12 mai 2023.

Potrivit scrisorii de expediere a actului judecătorec, rezultă că, Judecătoria Chișinău, sediul Centru, prin intermediul poștei terestre, la 10 mai 2023 a expedit pentru cunoștință, BC „Victoriabank” SA, copia dispozitivului hotărârii din 05 mai 2023 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru (f.d. 34), însă, potrivit copiei scrisorii de expediere a actului judecătorec, anexat la cererea de recurs, rezultă că, corespondența adresa BC „Victoriabank” SA, a fost recepționată la 05 iunie 2023 (f.d.53).

Nefiind de acord cu soluția primei instanțe, prin intermediul Secției evidență și documentare procesuală a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, la 07 iunie 2023, BC

„Victoriabank” SA a declarat apel nemotivat, împotriva hotărârii din 05 mai 2023 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru, solicitând admiterea cererii de apel, casarea integrală a hotărârii, cu pronunțarea unei noi decizii sub formă de hotărâre, prin care acțiunea să fie admisă integral (f.d.36).

Ulterior, la 21 iunie 2023, prin intermediul poștei electronice (f.d.45/46), BC „Victoriabank” SA a depus cerere de repunere în termen a cererii de apel declarate la 07 iunie 2023, împotriva hotărârii din 05 mai 2023 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru, pe motiv că, nu a cunoscut data examinării cauzei și data pronunțării dispozitivului hotărârii contestate, iar copia hotărârii din 05 mai 2023 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru a fost recepționată după expirarea termenului de 30 de zile prevăzut de Codul de procedură civilă (f.d. 49).

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție constată că, soluție instanței de apel de respingere a cererii privind repunerea în termenul de declarare a apelului și de restituire a cererii de apel depuse de BC „Victoriabank” SA, împotriva hotărârii din 05 mai 2023 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru, ca fiind în afara termenului de legal de declarare a apelului, nu poate fi menținută, deoarece îngreățește accesul apelantului la justiție.

Art. 236 alin. (4) din Codul de procedură civilă, prevede că, participanții care nu au fost prezinți la pronunțarea dispozitivului hotărârii primesc copia hotărârii în decurs de 5 zile.

Instanța de apel a ignorat faptul că, Judecătoria Chișinău, sediul Centru, după pronunțarea dispozitivului hotărârii la 05 mai 2023, nu și-a îndeplinit obligația de a expedia copia dispozitivului reclamatei BC „Victoriabank” SA, în decurs de 5 zile. Or, de iure, potrivit scrisorii de expediere copia dispozitivului a fost expediată la 10 mai 2023 (f.d. 34), iar de facto, corespondența adresa reclamatei BC „Victoriabank” SA, a fost expediată și recepționată de destinatar la 05 iunie 2023, adică după expirarea termenului de atac.

Contrar acestor prevederi legale, precum și înscrisurilor anexate la materialele cauzei, instanța de apel a constatat că, prin încheierea din 28 decembrie 2022 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru, BC „Victoriabank” SA a fost înștiințată despre acceptarea spre examinare în procedură contencioasă scrisă a cererii de chemare în judecată depusă de BC „Victoriabank” SA împotriva lui Vasilca Dan privind încasarea datoriei, astfel, urma să-și asume un rol activ și să se intereseze de soarta dosarului, ca urmare trebuia să întreprindă toate măsurile necesare, după cum sugerează atât jurisprudența CtEDO, cât și cea națională, de a proteja drepturile sale de acces la instanță și de a îndeplini actele de procedură în conformitate cu prevederile legale, inclusiv și prin depunerea apelului în termenul legal.

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție menționează că, prezentul litigiu a fost judecat unipersonal, în procedura scrisă a cererilor cu valoare redusă, în conformitate cu art. 276³ - 276⁴ din Codul de procedură civilă, în baza materialelor existente.

Totodată Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție constată că la materialele dosarului lipsesc probe care ar arăta că, BC „Victoriabank” SA ar fi cunoscut data pronunțării dispozitivului hotărârii judecătorești.

Cu referire la cele menționate supra, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție consideră pripită soluție Curții de Apel Chișinău de a respinge cererea cu

privire la repunerea în termenul de declarare a apelului și de a restitui cererea de apel, ca fiind depusă în afara termenului legal, făcând trimitere la faptul că termenul de contestare a hotărârii primei instanțe a expirat, apelantul nevalorificându-și drepturile, or, după cum a fost constatat supra, apelantul i-au fost încălcate drepturile procedurale de către prima instanță prin omisiunea de a-i expedia copia dispozitivului hotărârii, în decurs de 5 zile.

Dreptul la o cale de atac trebuie să se exercite din momentul în care părțile interesate pot cunoaște efectiv despre hotărârea judecătorească pronunțată. În caz contrar, curțile și tribunalele ar putea, prin întârzierea notificării hotărârii lor, să scurteze substanțial termenele căilor de atac sau chiar să facă imposibilă introducerea unei căi de atac. Notificarea, ca act de comunicare între organul jurisdicțional și părți, servește la aducerea la cunoștință a hotărârii instanței, precum și a temeiurilor care o motivează, pentru a permite părților, dacă este cazul, să formuleze o cale de atac (cauza Miragall Escolano și alții împotriva Spaniei, pct. 37).

În circumstanțele constatate și ținând cont de prevederile normelor citate, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia că, instanța de apel urma să examineze cererea apelantei cu privire la repunerea în termenul de contestare a hotărârii prin prisma respectării drepturilor acesteia de către prima instanță, verificând în ce măsură i-au fost lezate acesteia drepturile procedurale prevăzute de art. 56 din Codul de procedură civilă, dacă a fost sau nu lipsită de posibilitatea de a-și apăra drepturile încălcate sau contestate, libertățile și interesele legitime, și dacă omisiunea primei instanțe de a-i expedia copia dispozitivului hotărârii, în termenul prevăzut de lege, este de natură să influențeze soluția instanței de apel în privința repunerii în termen.

Pornind de la respectarea dreptului la un proces echitabil, care include și dreptul de acces la justiție, garantat de art. 6 § 1 al Convenției pentru Apărarea Drepturilor Omului și a libertăților fundamentale, art. 20 al Constituției Republicii Moldova și art. 5 din Codul de procedură civilă, precum și dreptul la un remediu efectiv conform art. 13 CEDO, circumstanțele relatate generează casarea încheierii contestate. În caz contrar, partea apelantă ar fi lipsită de posibilitatea de a-și valorifica drepturile procedurale conform normelor în vigoare, garantate atât de legislația națională, cât și de Convenția pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale.

Din considerentele menționate, în scopul respectării dreptului recurentei la un proces echitabil, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție concluzionează de a admite recursul, a casa încheierea din 27 iunie 2023 a Curții de Apel Chișinău, și a remite cauza în instanța de apel, la etapa primirii cererii de apel.

La rejudecare, instanța de apel urmează să țină cont de cele menționate și reexaminând cauza să emită o decizie legală și întemeiată, respectând dreptul părților la un proces echitabil.

În conformitate cu prevederile art. 427 lit. b), art. 428 din Codul de procedură civilă, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e:

Se admite recursul declarat de către Banca Comercială „Victoriabank” Societate pe Acțiuni.

Se casează încheierea din 27 iunie 2023 a Curții de Apel Chișinău, în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Banca Comercială „Victoriabank”

Societate pe Acțiunii împotriva lui Vasilica Dan cu privire la încasarea datoriei, precum și compensarea cheltuielilor de judecată, cu restituirea cauzei spre rejudecare la Curtea de Apel Chișinău, în același complet de judecată, la etapa primirii cererii de apel.

Decizia nu se supune niciunei căi de atac.

Președinte, judecător

Stela Procopciuc

Judecători

Oxana Parfeni

Mariana Ursachi